

Landstingsfullmäktige
Landstinget i Värmland

Revisionsberättelse för år 2017

Inledning

Landstingets revisorer har granskat landstingsstyrelsen, Patientnämnden, Hjälpmedelsnämnden, Kost- och servicenämnden, Drifts- och servicenämnden samt de tre fullmäktigeberedningarna. I denna revisionsberättelse, som syftar till att ge fullmäktige underlag och vägledning för ansvarsprovningen, redovisar revisorerna sina synpunkter och bedömningar.

Revisorernas arbete

Granskningen har genomförts utifrån de förutsättningar som anges i kommunallagen, lagen om kommunal redovisning, revisorernas reglemente och andra dokument som utgör underlag för god revisionsred. Revisorernas granskningsarbete har utgått från revisorernas granskningsstrategi samt riskbedömning och revisionsplan för 2017. Granskningen har genomförts i den omfattning som bedömts erforderlig för att ge rimlig grund för revisorernas bedömning i ansvarsprovningsfrågan. Kommentarer i årsredovisningen från landstingsstyrelsens ordförande har inte ingått i revisorernas bedömning.

Till revisionsberättelsen hör en sammanställning över de sakkunnigas revisionsrapporter. Revisionsberättelserna för de finansiella samordningsförbunden, Region Värmland samt kommunalförbundet Svensk Luftambulans kommer att delges fullmäktige så snart dessa föreligger.

En redovisning av revisorernas förvaltning under 2017 har också bifogats landstingets årsredovisning.

Landstingsstyrelsen

Revisorernas granskningsarbete har under året fokuserat på ledning, styrning, uppföljning och intern kontroll inom landstinget, både avseende verksamhet och ekonomi. Revisionen har bland annat inriktats mot tillgänglighet, vårdskador, akutmot-

tagning, cancervård samt läkemedelsförskrivning. Granskning av missbruksvård har genomförts i samverkan med revisionsgrupperna i 15 värmländska kommuner. Landstingets revisorer har därutöver följt arbetet i landstingsstyrelsen och dess utskott samt beredningar och nämnder.

Måluppfyllelse samt styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen. Förvaltningsberättelsen ska enligt lagen om kommunal redovisning, innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Revisorerna ska även bedöma om styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Finansiella mål

Årsredovisningen för verksamhetsåret visar ett överskott som uppgår till 248,0 miljoner kronor, vilket är 82,0 miljoner kronor bättre än budgeterat. Den genomförda balanskravsutredningen för 2017 visar ett överskott på 166,6 miljoner kronor, efter justering för realisationsvinster (1,4 miljoner kronor) samt reservering av medel till resultatutjämningsreserv (80 miljoner kronor). De redovisade nettokostnaderna understiger de budgeterade med 24,2 miljoner kronor. Landstinget har därmed både uppfyllt målet om att uppnå sitt budgeterade resultat samt målet att hålla budgeterad nettokostnadsram. Område slutenvård (-201,2 miljoner kronor) samt område folk- tandvården (-0,7 miljoner kronor) redovisar negativa utfall i förhållande till sina budgetramar.

Landstingsfullmäktige har beslutat att tillföra pensionsfonden ett belopp på 206 miljoner kronor. Detta mål är uppfyllt. Även målet om ett årligt överskott på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag är uppfyllt.

Årets granskning har visat att landstingsstyrelsen under 2017 löpande har följt landstingets ekonomiska resultat, efterfrågat och fått information samt fattat beslut om åtgärder inom landstingets verksamheter. Styrelsen har även under året fattat beslut om att ge landstingsdirektören i uppdrag att fortsätta det intensifierade åtgärdsarbetet för att nå de uppsatta målen för 2017.

Mål för verksamheten

Landstingsfullmäktige har i Landstingsplan 2017 fastställt tre övergripande effektmål för landstingets verksamhet; god folkhälsa, trygg befolkning och nöjda patienter. Därutöver finns i landstingsplanen fyra resultatmål-/kvalitetsmål för hälso- och sjukvården: inga vårdskador, bäst vårdkvalitet, vård utan köer samt respektfulla möten. Arbetet för att nå resultatmålen-/kvalitetsmålen ska enligt landstingsplanen ske med hjälp av en balanserad styrning där perspektivmålen ekonomi i balans, hållbart arbetsliv samt minskat miljöavtryck ingår.

Uppföljning av dels övergripande mål och dels mål för hälso- och sjukvården sker i årsredovisningen bland annat i förvaltningsberättelsen samt i den bilagda mätplanen för uppföljning.

I landstingsplanen framgår ett antal gemensamma uppdrag (bl.a. att utveckla hälso- och sjukvården i utvecklingsplanens inriktning), utvecklingsuppdrag för hälso- och sjukvården och tandvården (bl.a. att integrera det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i det löpande arbetet) samt utvecklingsuppdrag för stöd- och stabsverksamheter. Dessa uppdrag har givits egna avsnitt i årsredovisningen.

Årsredovisningen innehåller också resultatinformation som syftar till att redovisa jämförelser med tidigare år eller riket, där det inte finns någon målsättning för 2017. Det finns en tydlig röd tråd mellan landstingsplan och årsredovisning.

När det gäller de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen, redovisas i årsredovisningen att landstinget i begränsad utsträckning uppfyllt dessa. Inget av målen inom den nationella vårdgarantin samt den förstärkta vårdgarantin inom barn- och ungdomspsykiatri har uppfyllts.

Under 2017 har styrelsen vid tio tillfällen vid sina sammanträden, utöver de två delårsrapporterna, erhållit samlade månadsrapporter utifrån den av landstingsstyrelsen fastställda kontrollplanen för intern kontroll. Månadsrapporterna innehåller bland annat ekonomisk uppföljning, uppgifter rörande omställning, uppgifter rörande kvalitet och patientsäkerhet samt tillgänglighet.

Styrelsen har under året bland annat fattat beslut om att ge landstingsdirektören i uppdrag att vidta åtgärder för att nå de uppsatta målen.

Styrning, uppföljning och intern kontroll

Landstingsstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen (2017:725) bland annat för att den interna kontrollen är tillräcklig. I landstingsstyrelsens reglemente anges att det särskilt ankommer på styrelsen att ansvara för den interna kontrollen. Det anges också att det särskilt ankommer på styrelsen att planera, följa upp och utvärdera att verksamheten bedrivs rationellt, effektivt och ekonomiskt enligt uppställda krav.

Revisorerna har tidigare påtalat för styrelsen att det finns behov av att utveckla och förbättra styrning, uppföljning och intern kontroll. Utvecklingsarbeten bedrivs eller planeras inom de flesta av de områden som revisorerna lyft fram.

Styrelsen har antagit ett direktiv för uppsiktsplikt och intern kontroll samt en kontrollplan för intern kontroll under 2017 (båda dokumenten antogs 170321 §63). Av kontrollplanen för 2017 framgår dock inte hur uppsiktsplikten ska fullgöras, något som däremot ingår i 2018 års kontrollplan.

Årets granskningar har visat att det finns vissa brister i styrning, uppföljning och intern kontroll inom ett antal områden. Exempel på områden där revisionen iakttagit någon form av brister är följande:

- Vårdskador
- Primärvården
- Ärenden i Patientnämnden
- Läkemedelsförskrivning

Vi anser att styrelsen bör säkerställa fortsatt utveckling av styrning, uppföljning och intern kontroll.

Revisorernas sammanfattande slutsatser

Revisorerna ska enligt kommunallagen ta ställning i ansvarsfrågan. God revisionsred anger flera olika grunder för ansvarsprövning som kan utgöra grund för att rikta anmärkning eller avstyrka ansvarsfrihet. En av dessa är om landstingsstyrelsen inte tar en samordnande roll i det interna kontrollsystemet. En annan är bristande måluppfyllelse och passivitet från styrelsens sida när det gäller att vidta åtgärder för att efterleva fullmäktiges mål.

Revisorerna bedömer att landstingsstyrelsen vidtagit åtgärder för att ta den samordnande roll för den interna kontrollen som anges i kommunallagen och reglementet för styrelsen. Det finns dock behov av fortsatt utveckling inom de områden där revisorerna tidigare fört fram synpunkter. Revisorerna anser att det är angeläget att styrelsen säkerställer fortsatt utveckling av styrning, uppföljning och intern kontroll.

Revisorerna noterar att samtliga finansiella mål har uppfyllts 2017. Revisorerna vill dock betona vikten av att de enskilda områdena håller sig inom beslutade budgetramar.

När det gäller den bristande måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen, noterar revisorerna att landstingsstyrelsen under 2017 har efterfrågat och fått information från tjänstemannaorganisationen samt fattat beslut gällande måluppfyllelsen.

Vi bedömer sammantaget att landstingsstyrelsen, Patientnämnden, Hjälpmedelsnämnden, Kost- och servicenämnden, Drifts- och servicenämnden, Hälso- och sjukvårdsberedningen, Demokratiberedningen och Framtidsberedningen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, med undantag för vad som framgår avseende måluppfyllelsen nedan.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att de finansiella resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål som landstingsfullmäktige har beslutat om.

Vi bedömer att de verksamhetsmässiga resultaten i årsredovisningen i begränsad utsträckning är förenliga med de mål som landstingsfullmäktige har beslutat om.

Vi tillstyrker att landstingsstyrelsen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Patientnämnden

Landstingets revisorer har granskat Patientnämnden 2017. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 25-17.

Vi tillstyrker att Patientnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Hjälpmedelsnämnden

Landstingets revisorer har granskat den med kommunerna gemensamma Hjälpmedelsnämnden. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 23-17. Rapporten har delgivits revisorerna i länets kommuner.

Vi tillstyrker att Hjälpmedelsnämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Kost- och servicenämnden

Landstingets revisorer har granskat Kost- och servicenämnden som är en gemensam nämnd mellan Landstinget i Värmland, Karlstads kommun, Kils kommun och Kristinehamns kommun. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 24-17. Rapporten har delgivits revisorerna i de berörda kommunerna.

Vi tillstyrker att Kost- och servicenämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Drifts- och servicenämnden

Landstingets revisorer har tagit del av den granskning som revisorerna i Karlstads kommun genomfört. Drifts- och servicenämnden är en gemensam nämnd mellan Landstinget i Värmland och de värmländska kommunerna. Karlstads kommun är värdkommun för nämnden.

Vi tillstyrker att Drifts- och servicenämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Hälso- och sjukvårdsberedningen

Landstingets revisorer har granskat Hälso- och sjukvårdsberedningen 2017, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årssammanställning. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Hälso- och sjukvårdsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Demokratiberedningen

Landstingets revisorer har granskat Demokratiberedningen 2017 bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årssammanställning. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Demokratiberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Framtidsberedningen

Landstingets revisorer har granskat Framtidsberedningen 2017, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Framtidsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Årsredovisningen

Revisorerna har granskat årsredovisningen för Landstinget i Värmland för räkenskapsåret 2017-01-01 – 2017-12-31.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi tillstyrker att årsredovisningen för 2017 godkänns av landstingsfullmäktige.

Karlstad den 27 mars 2018

Landstingets revisorer

Östen Högman

Daniel Berghel

Bertil Hagelin

Lill Nilsson

Örjan Ström

Hans Kaijser

Bilaga 1

Förteckning över de sakkunnigas revisionsrapporter avseende år 2017

- 26-17 Grundläggande granskning, Landstingsstyrelsen
- 25-17 Grundläggande granskning, Patientnämnden
- 24-17 Grundläggande granskning, Kost- och servicenämnden
- 23-17 Grundläggande granskning, Hjälpmedelsnämnden
- 22-17 Granskning av de finansiella rapporterna i årsredovisning 2017
- 21-17 Granskning av årsredovisning 2017
- 20-17 Nationella riktlinjer diabetes
- 19-17 Granskning av missbruksvård
- 18-17 Granskning av läkemedelsförskrivning
- 17-17 Forskningsfonder
- 16-17 1177 e-hälsa - förstudie
- 15-17 Implementering av politiska viljeinriktningar inom Uppsala-Örebroregionen
- 14-17 Primärvård
- 13-17 Finansförvaltningen – förstudie
- 12-17 Granskning av delårsrapport 2, 2017, Granskning av de finansiella delarna i delårsrapport 2, 2017
- 11-17 Granskning av ärenden i patientnämnden
- 10-17 Granskning av landstingets arbete med att minska vårdskador
- 9-17 Krisberedskap - förstudie
- 8-17 Hot och våld mot förtroendevalda och medarbetare - förstudie
- 7-17 Granskning av tillgänglighet
- 6-17 Granskning av cancervården
- 5-17 Granskning av akutsjukvård
- 4-17 Landstingets ärende- och beslutsprocess - uppföljning
- 3-17 Avvikelsehantering och kunskapsåterföring - uppföljning
- 2-17 Utomlänsintäkter - förstudie
- 1-17 Patientsäkerhet - uppföljning

